

УДК 658.155:631.11

Яцук О.О.

кандидат економічних наук, доцент,
Таврійський державний агротехнологічний університет

ОЦІНКА ОСНОВНИХ ЧИННИКІВ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

АНОТАЦІЯ

У статті розглянуто особливості формування прибутку підприємств аграрного сектору економіки України. Виділено основні чинники, що зумовлюють його рівень. Досліджено зміну показників рентабельності, які використовуються для комплексної оцінки ефективності господарської діяльності в розрізі підприємств різного розміру. На основі кореляційно-регресійного аналізу проведено оцінку впливу різних чинників на чистий прибуток сільськогосподарських підприємств. Окреслено основні напрями використання результатів проведеної оцінки для подальшого розвитку аграрного виробництва.

Ключові слова: чистий прибуток, фінансові результати, сільськогосподарські підприємства, обсяг виробництва продукції, чинники формування прибутку, кореляційно-регресійний аналіз.

АННОТАЦИЯ

В статье рассмотрены особенности формирования прибыли предприятий аграрного сектора экономики Украины. Выделены основные факторы, которые обуславливают ее уровень. Исследовано изменение показателей рентабельности, которые используются для комплексной оценки эффективности хозяйственной деятельности в разрезе предприятий разного размера. На основе корреляционно-регрессионного анализа проведена оценка влияния различных факторов на чистую прибыль сельскохозяйственных предприятий. Определены основные направления использования результатов проведенной оценки для дальнейшего развития аграрного производства.

Ключевые слова: чистая прибыль, финансовые результаты, сельскохозяйственные предприятия, объем производства продукции, факторы формирования прибыли, корреляционно-регрессионный анализ.

ANNOTATION

The article deals with the peculiarities of the formation of profits of enterprises of the agrarian sector of the Ukrainian economy. The main factors that determine its level are highlighted. The study of changes in profitability indicators used for a comprehensive assessment of the effectiveness of economic activity in the context of enterprises of different sizes. Using the correlation-regression analysis, an estimation of the influence of various factors on the net profit of agricultural enterprises was made. The main directions of using the results of the evaluation for further development of agrarian production are outlined.

Key words: net profit, financial results, agricultural enterprises, volume of production, factors of profit generation, correlation-regression analysis.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Найважливішою умовою подальшого розвитку аграрного виробництва є забезпечення підвищення його прибутковості. Водночас сучасні умови функціонування сільськогосподарських підприємств характеризуються нестабільністю і значним ступенем ризику господарювання. Формування фінансових результатів їхньої діяльності багато в чому зумовлене специфікою сільськогосподарського виробництва, що викликає нерівномірність грошових надходжень від реалізації продукції протягом року і, як наслідок, нестачу власних

фінансових ресурсів, низький рівень платоспроможності й ліквідності, значний обсяг боргових зобов'язань. Саме ці аспекти повинні бути враховані в системі управління формуванням прибутком сільськогосподарських підприємств, що визначатиме перспективи розвитку аграрної галузі у цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. Особливості формування прибутку сільськогосподарських підприємств висвітлено у працях вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема В.Г. Андрійчука, П.С. Березівського, М.Я. Дем'яненка, В.С. Дієсперова, В.І. Довгалюка, Л.Л. Мельника, В.Я. Месель-Веселяка, П.Т. Саблука, М.Й. Хорунжого та ін. Але мінливі умови навколишнього середовища вимагають постійної уваги до зміни чинників, що є визначальними під час формування фінансових результатів. Отже, використання різноманітних методик дослідження процесів, що із цим пов'язані, дають змогу своєчасно реагувати на відповідні зрушення і детально опрацьовувати комплекс подальших дій.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є визначення основних чинників та оцінка їхнього впливу на формування прибутку сільськогосподарських підприємств у сучасних умовах господарювання на основі кореляційно-регресійного аналізу.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Основними виробниками продуктів харчування і сировини рослинного і тваринного походження є підприємства різних організаційно-правових форм господарювання. В Україні кількість діючих підприємств, які здійснювали сільськогосподарську діяльність, станом на 1 листопада 2016 р. становила 47 697 одиниць, із них 18,2% функціонували у формі господарських товариств, 7,9% – приватних підприємств, 1,5% – виробничих кооперативів, 70,6% – фермерських господарств, 0,5% – державних підприємств, 1,3% – інших форм господарювання.

Наочно кількість сільськогосподарських підприємств за організаційними формами господарювання розглянуто в табл. 1.

При цьому кількість підприємств, що мали сільськогосподарські угіддя, у 2016 р. становила 41 826 одиниць, а загальна площа у їх користуванні становить 19 821,2 тис. га, що задіяна у 87,7% усієї кількості підприємств. На основі розрахунків встановлено, що найбільша частина цих підприємств (24,8%) має площу

Таблиця 1

**Кількість сільськогосподарських підприємств
за організаційними формами господарювання, одиниць**

Показники	2010 рік	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2016 р. до 2010 р. (+,-)
Господарські товариства	7769	7757	8235	8245	7750	7721	8700	931
у % до загальної кількості	13,8	13,8	16,7	16,8	16,8	17,0	18,2	4,4
Приватні підприємства	4243	4140	4220	4095	3772	3627	3752	-491
у % до загальної кількості	7,5	7,4	8,5	8,3	8,2	8,0	7,9	0,4
Кооперативи	952	905	848	809	674	596	738	-214
у % до загальної кількості	1,7	1,6	1,7	1,6	1,5	1,3	1,5	-0,2
Фермерські господарства	41726	41488	34035	34168	33084	32303	3362	-38364
у % до загальної кількості	73,9	73,9	68,9	69,7	71,6	71,2	70,6	-3,3
Державні підприємства	322	311	296	269	228	241	222	-100
у % до загальної кількості	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	-0,1
Підприємства інших форм господарювання	1481	1532	1781	1460	691	891	603	-878
у % до загальної кількості	2,6	2,7	3,6	3,0	1,5	2,0	1,3	-1,3
Всього	56493	56133	49415	49046	46199	45379	47697	-8796

Таблиця 2

**Динаміка обсягів виробництва продукції сільського господарства
у постійних цінах 2010 р., млн. грн.**

Показники	2010 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2016 р. у % до 2010 р.
Сільськогосподарські підприємства					
Продукція сільського господарства	94089,0	139058,4	145119,0	140535,2	149,4
– продукція рослинництва	66812,7	105529,5	113392,6	108601,1	162,5
– продукція тваринництва	27276,3	33528,9	31726,4	31934,1	117,1
у т. ч. фермерські господарства					
Продукція сільського господарства	11965,8	19188,8	18909,3	22101,4	184,7
– продукція рослинництва	10840,9	17847,0	17565,4	20705,3	191,0
– продукція тваринництва	1124,9	1341,8	1343,9	1396,1	124,1

сільськогосподарських угідь розміром 20–50 га, а переважна більшість суб'єктів господарювання у сфері сільського господарства (72,3%) має площу сільськогосподарських угідь до 500 га. Це свідчить про велику кількість дрібнотоварного виробництва. Водночас найбільша частина площ сільськогосподарських угідь сконцентрована у двох групах підприємств: перша, що має у користуванні більше 10 000 га та на яку припадає 17,6% загального фонду площ; друга, що має у користуванні площі від 1 000 до 2 000 га і на яку припадає 17,6% їхнього загального обсягу.

Сільськогосподарські підприємства виробляють близько 57% продукції сільського господарства у цілому. При цьому 78,1% припадає на виробництво продукції рослинництва, серед

якої переважають зернові і технічні культури. З усієї продукції сільськогосподарських підприємств 15,7% вироблена фермерськими господарствами. Загальна вартість продукції сільського господарства з 2010 р. збільшилася на 49,4% і в 2016 р. становила 140 535 млн. грн.

Для всебічної оцінки ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств використовуються показники рентабельності, що акумулюють вплив багатьох внутрішніх і зовнішніх чинників, які зумовлюють результати господарювання. Характеризуючи рентабельність діяльності сільськогосподарських підприємств, відзначимо її нестабільний рівень, але все ж наявною є тенденція до зростання цього показника з 15,1% у 2010 р. до 24,9% у 2016 р. на тлі

збільшення частки підприємств, які одержали чистий прибуток (табл. 3).

Ще одним важливим показником, що відбиває результативність основної діяльності підприємств аграрної галузі, є рентабельність операційної діяльності, яка за період дослідження збільшилася з 24,5% у 2010 р. до 32,7% у 2016 р. Цей показник суттєво перевищує рентабельність усієї діяльності і відповідає тенденціям зміни останньої. Щоб виявити причини такої ситуації, слід зазначити, що в Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затвердженого Наказом Міністерства фінансів України від 7 лютого 2013 р. № 73, звичайна діяльність підприємств включає три види: операційну, інвестиційну і фінансову. Основу грошових надходжень підприємства від операційної діяльності становить виручка від реалізації продукції. Своєю чергою, інвестиційна діяльність – це придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів, а фінансова діяльність – це діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталу підприємства. Виявляється, що саме інвестиційна і фінансова діяльність для підприємства аграрного сектору є неефективною і призводить до зниження рентабельності діяльності підприємств галузі.

Розглядаючи показники рентабельності в розрізі розмірів підприємств сільського, лісового та рибного господарства, слід відзначити, що спостерігаються істотні зміни: якщо у 2010 р. рентабельність діяльності малих підприємств була майже вдвічі меншою за рентабельність великих, то в 2016 р. її рівень по малих під-

приємствах перевищив відповідні показники і великих, і середніх підприємств. Це пов'язано з нестабільністю ведення аграрного бізнесу, з одного боку, а також зі змінами податкової, фінансової, кредитної політики держави по відношенню до аграріїв – з іншого (табл. 4).

Попередній висновок підтверджується й отриманими фінансовими результатами. Важливо відзначити, що із загальної маси отриманого прибутку до оподаткування лише 13,3% припадає на великі підприємства, тоді як на середні 47,4%, а на малі – 39,3%.

Важливо відзначити, що такі зміни відбувалися на тлі масштабного підвищення витрат на виробництво сільськогосподарської продукції. Загальна їхня сума по сільському господарству збільшилася за період 2010–2016 рр. у 3,4 рази.

Безумовно, дестабілізуючим чинником у цьому сенсі став обвал гривні. Де-вальвація гривні у 2014 р. становила більше 100%, причиною чому стало багато чинників. Таке різке зменшення курсу національної валюти стало найбільшим в історії України, а середньорічний офіційний курс гривні за 100 дол. у 2016 р. становив 2 555,13 грн. Низка експертів вважає, що це явище було спричинено політичною кризою, яка досі не вирішена в Україні. Однак однозначно це стверджувати не можна, оскільки водночас із гривнею девальвували й інші іноземні валюти. Тому поряд із політичними на таку динаміку вплинули негативні економічні та фінансові тенденції, згортання зовнішньоекономічної діяльності тощо.

Більш детально виявити вплив чинників можна на основі регресійного аналізу, основні завдання якого полягають у визначенні виду залежності між змінними, що описують економічний процес,

Таблиця 3

**Аналіз основних показників діяльності
сільськогосподарських підприємств України, 2010–2016 рр.**

Показники	2010 рік	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2016 р. до 2010 р. +,-
Рентабельність всієї діяльності, %	15,1	17,5	16,3	8,3	9,3	30,4	24,9	9,8
Рівень рентабельності операційної діяльності, %	24,5	24,7	22,8	11,7	21,1	43,0	32,7	8,2
Чистий прибуток, млн. грн.	17253,6	25267,0	26728,4	14925,7	21413,4	101912,2	89330,8	72077,2
Підприємства, які одержали чистий прибуток								
% до загальної кількості	69,6	83,5	78,6	80,3	84,7	88,9	88,3	18,7
фінансовий результат, млн. грн.	22094,9	30182,3	33570,1	26186,6	51668,0	127525,5	102230,4	80135,5
Підприємства, які одержали чистий збиток								
% до загальної кількості	30,4	16,5	21,4	19,7	15,3	11,1	11,7	-18,7
фінансовий результат, млн. грн.	4841,3	4915,3	6841,7	11260,9	30254,6	25613,3	12899,6	8058,3

Таблиця 4

Рентабельність діяльності підприємств сільського, лісового та рибного господарства за розмірами, 2010–2016 рр.

Показники	Розміри підприємств	2010 рік	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2016 р. до 2010 р. +,-
Рівень рентабельності операційної діяльності, %	Великі	29,8	30,6	29,7	20	23,8	54,3	29,3	-0,5
	Середні	23,2	21	19,6	8,4	20,8	37,8	30,4	7,2
	Малі	17,9	25,9	22,7	12,9	18,5	41,4	37,2	19,3
Рівень рентабельності усієї діяльності, %	Великі	22	25,2	24,6	15,3	14,9	45,4	24,7	2,7
	Середні	16,8	15,5	13,1	6,3	6,9	23,4	21,6	4,8
	Малі	11,2	21,8	16,7	8,1	9,8	32,4	30,0	18,2

Таблиця 5

Фінансовий результат до оподаткування підприємств сільського, лісового та рибного господарства за розмірами, 2016 р.

Розміри підприємств	Фінансовий результат до оподаткування	Підприємства, які одержали прибуток		Підприємства, які одержали збиток	
		у % до загальної кількості підприємств	фінансовий результат	у % до загальної кількості підприємств	фінансовий результат
Всього по галузі	91109,5	87,8	103942,2	12,2	12832,7
по великих підприємствах	12084,9	100,0	12084,9	-	-
по середніх підприємствах	43185,1	89,7	50385,3	10,3	7200,2
по малих підприємствах	35839,5	87,7	41472,0	12,3	5632,5
у тому числі по мікропідприємствах	10149,9	87,4	12753,7	12,6	2603,8

визначенні чисельних оцінок параметрів, що характеризують залежність та їхню статистичну стійкість. Використовуючи отримані результати, можна зробити обґрунтовані висновки щодо стану процесу нині та його розвитку в майбутньому.

Суть регресійного аналізу полягає у тому, що деяку величину визначають як функцію від змінних (чинників), які вважаються незалежними. Як правило, функцію визначають лінійною відносно параметрів. Це зумовлено тим, що у разі лінійної моделі ми маємо найбільш простий алгоритм визначення її параметрів, а також інтерпретація отриманих результатів є найбільш логічною і наочною. Регресійний аналіз дає можливість визначити вплив як сукупності чинників на залежну змінну, так і кожного чинника окремо й оцінити його значимість за відповідними критеріями. Встановимо вплив на чистий прибуток (збиток) сільськогосподарських підприємств (Y) таких чинників:

- індексів цін реалізованої продукції сільського господарства сільськогосподарськими підприємствами (X1);
- індексів виробництва (X2);
- індексів цін на матеріально-технічні ресурси промислового походження, що споживаються сільським господарством (X3);
- середньорічного курсу гривні за 100 дол. США (X4);
- облікової ставки НБУ (X5);
- обсягів експорту продукції галузі (X6);
- обсягів виданих кредитів для сільськогосподарських підприємств (X7).

Вибірка включає показники за 2000–2017 рр. Попередній аналіз даних свідчить про суттєве зростання всіх вартісних показників, проте таке зростання за рахунок інфляційних процесів (зростання курсу долара, знецінення гривні).

На першому етапі розраховуємо кореляційну матрицю залежності прибутку (Y) від указаних чинників.

Відомо, що абсолютна величина коефіцієнта кореляції змінюється від нуля (*чинники некорельовані*, але можуть бути зв'язаними функціональною залежністю, відмінною від лінійної) до одиниці (*чинники зв'язані лінійно* – $Y=kX+l$). Якщо $r_{X,Y} > 0$ (додатна кореляція, прямий зв'язок), то X і Y мають тенденцію зростати і спадати одночасно. Якщо $r_{X,Y} < 0$ (від'ємна кореляція, обернений зв'язок), то під час зростання однієї випадкової величини інша має тенденцію спадати, і навпаки. Для оцінки ступеню зв'язку скористаємося таблицею Чеддока. Аналіз парних коефіцієнтів свідчить про:

- значний прямий зв'язок чистого прибутку (Y) від облікової ставки (X5) та обсягів експорту продукції (X6);
- сильний прямий зв'язок між чистим прибутком (Y) та обсягом виданих кредитів для сільськогосподарських підприємств (X7);
- помірний зв'язок між чистим прибутком (Y) та індексом цін реалізації сільськогосподарської продукції (X1);
- слабкий зв'язок між чистим прибутком (Y) та індексом зростання цін на матеріально-

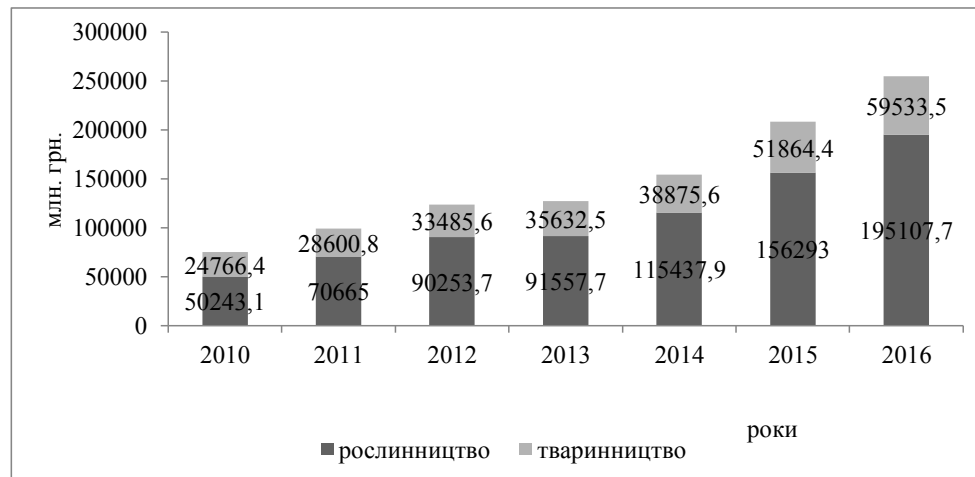

Рис. 1. Динаміка витрат на виробництво сільськогосподарської продукції підприємствами України, 2010–2016 рр.

технічні ресурси промислового походження, що споживаються сільським господарством (X3).

Парний коефіцієнт кореляції прибутку з курсом валют (X4) має значення, наближене до 1 (0,96617), і це може свідчити про наявність лінійної залежності.

Виходячи з наведеного відзначимо, що багатофакторна модель залежності чистого прибутку від досліджуваних чинників некоректна, присутнє явище мультиколінеарності: парний коефіцієнт кореляції прибутком і курсом валют перевищує множинний коефіцієнт кореляції. Тому для подальшого дослідження всі вартісні показники переведемо в долари США. Побудуємо дві моделі залежності (багатофакторні регресійні залежності) прибутку.

Перша модель залежності чистого прибутку від чинників:

X5 – облікова ставка НБУ, %;

X6 – обсяги експорту продукції, млн. дол.;

X7 – обсяг виданих кредитів для сільськогосподарських підприємств, млн. дол.

У результаті кореляційно-регресійного аналізу між указаними чинниками встановлено, що ступінь тісноти зв'язку є дуже сильною $R=0,9151$ (за табл. Чеддока).

Одиницею виміру одночасного впливу, зумовленого варіацією всіх включених у дослідження чинників є коефіцієнт множинної де-

термінації. У нашому разі R^2 дорівнює 0,837. Це означає, що варіація прибутку на 83,7% залежить від зміни досліджуваних чинників.

За критерієм Фішера рівняння є статистично значимим: розрахункове значення коефіцієнта Фішера $F = 24,04$ перевищує табличне значення коефіцієнта з імовірністю 0,95, яке дорівнює $F_{gr} = 4,45$.

Коефіцієнти регресії схильні до коливань у невеликих за обсягом вибірках, тому слід перевіряти їх на істотність. Істотність коефіцієнтів регресії перевіряємо за допомогою t-критерію Стьюдента. Граничне значення коефіцієнту Стьюдента з імовірністю $P = 0,95$ $t_{gr}=1,96$, розрахункове значення – $t=2,01$. Отже, коефіцієнт рівняння є статистично значимим.

Кореляційно-регресійна модель залежності чистого прибутку від перелічених чинників набуває вигляду:

$$Y = -1186,92 + 65,4079X_5 + 0,1399X_6 + 0,2407X_7$$

Таким чином, зі збільшенням облікової ставки НБУ на 1% прибуток збільшується на 65,4079 млн. дол.; обсягів експорту агропродовольчої продукції на 1 млн. дол. прибуток збільшується на 0,1399 млн. дол.; обсягу виданих кредитів для сільськогосподарських підприємств на 1 млн. дол. прибуток збільшується на 0,2407 млн. дол. відносно середніх значень у вибірці.

Таблиця 5

Кореляційна матриця залежності прибутку від досліджуваних чинників

	Y	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7
Y	1							
X1	0,33322	1						
X2	-0,12835	-0,27036	1					
X3	0,24806	0,72357	0,15967	1				
X4	0,96617	0,26049	-0,11622	0,13397	1			
X5	0,62745	0,57545	-0,01256	0,43929	0,63993	1		
X6	0,60551	0,00951	0,02023	0,04363	0,58712	0,01509	1	
X7	0,77107	0,14042	0,02906	0,12519	0,77375	0,23228	0,91376	1

Таблиця 6

Результати кореляційно-регресійного аналізу

Регресійна статистика						
Множинний R	0,915109					
R-квадрат	0,837425					
Нормований R-квадрат	0,802587					
Стандартна помилка	632,1359					
Спостереження	18					
Дисперсійний аналіз						
	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Значимість F</i>	
Регресія	3	28816408,06	9605469	24,0379633	8,73E-06	
Залишок	14	5594341,303	399595,8			
Всього	17	34410749,36				
	<i>Коефіцієнти</i>	<i>Стандартна помилка</i>	<i>t-статистика</i>	<i>P-значення</i>	<i>Нижні 95%</i>	<i>Верхні 95%</i>
Y	-1186,92	416,2523726	-2,85143	0,012813689	-2079,69	-294,142
X5	65,40794	24,75896945	2,641788	0,019336641	12,30518	118,5107
X6	0,139872	0,036231145	3,860557	0,001731144	0,062164	0,217581
X7	0,2407	0,119605301	2,012452	0,063821244	-0,01583	0,497228

Таблиця 7

Результати кореляційно-регресійного аналізу

Регресійна статистика						
Множинний R	0,781722					
R-квадрат	0,611089					
Нормований R-квадрат	0,559234					
Стандартна помилка	944,5539					
Спостереження	18					
Дисперсійний аналіз						
	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Значимість F</i>	
Регресія	2	21028019,63	10514009,81	11,7846	0,000839	
Залишок	15	13382729,73	892181,9822			
Всього	17	34410749,36				
	<i>Коефіцієнти</i>	<i>Стандартна помилка</i>	<i>t-статистика</i>	<i>P-значення</i>	<i>Нижні 95%</i>	<i>Верхні 95%</i>
Y-перетин	-5956,03	2359,468654	-2,524309953	0,023356	-10985,1	-926,939
X9	0,320682	0,06847684	4,683076415	0,000294	0,174727	0,466637
X8	4454,001	2132,398681	2,088727907	0,054192	-91,1024	8999,104

Друга модель залежності прибутку включає такі чинники:

X8 – валова додана вартість галузі сільськогосподарства, млн. дол. (у фактичних цінах);

X9 – співвідношення індексів цін реалізації сільськогосподарської продукції та цін на матеріально-технічні ресурси, що споживаються сільським господарством.

Отримане рівняння є статистично значимим, вплив обох чинників – достовірний. Тіснота зв'язку – сильна (0,781722)

Кореляційно-регресійна модель залежності прибутку від перелічених чинників набуває вигляду:

$$Y = 5956,03 + 0,32068 X_8 + 4454,001 X_9$$

Отже, зі збільшенням валової доданої вартості галузі на 1 млн. дол. США чистий прибуток збільшується на 0,32068 млн. дол.; зростання співвідношення індексів цін реалізації сільськогосподарської продукції та цін на матеріально-технічні ресурси, що споживаються сільським господарством, на один пункт призводить до збільшення чистого прибутку на 4 454 млн. дол. США. відносно середніх значень у вибірці.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Оцінка прибутковості сільськогосподарських підприємств та визначення чинників, що зумовлюють зміну її рівня, є визначальними для обґрунтування перспектив подальшого розвитку сільськогосподарських підприємств, особливо що стосується пошуку джерел їх фінансування. Коло чинників, що визначає рівень прибутку підприємств на макrorівні, є підґрунтям для прийняття виважених рішень, що стосуються розвитку аграрної сфери, шляхом розроблення і реалізації ефективної науково-технологічної, бюджетної, податкової, інвестиційної та фінансово-кредитної політики.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV, зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Діяльність суб'єктів господарювання за 2016 рік: стат. збірник / за ред. М.С. Кузнецової. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
4. Основні економічні показники виробництва продукції сільськогосподарства в сільськогосподарських підприємствах за 2016 рік: стат. збірник. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2000. 406 с.
6. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия: учеб. по-соб.; 7-е изд., испр. Мн.: Новое издание, 2002. 704 с.
7. Сільське господарство України: стат. збірник. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
8. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV, зі змінами і доповненнями. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
9. Шеремет А.Д., Негашев Е.В. Методика финансового анализа деятельности коммерческих организаций; 2-е изд., перераб. и доп. М.: ИНФРА-М, 2008. 208 с.

REFERENCES:

1. Hospodarskyi Kodeks Ukrainy vid 16.01.2003r. № 436-IV, zi zminyami ta dopovnenniamy [The Commercial Code of Ukraine of 16.01.2003. № 436-IV, with amendments and additions] – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. [in Ukrainian]
2. Kuznecovoy, M.S. Dyalnist sub'ektiv gospodaryuvannya za 2016 rik: stat. zbirnik [Activity of subjects of menage is for 2016: stat. collection] <http://www.ukrstat.gov.ua>. Retrieved from: <http://www.ukrstat.gov.ua>. [in Ukrainian]
3. Natsionalne polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 1 «Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti»: nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 07.02.2013 r. № 73 [National Accounting Standard (Standard) 1 "General Requirements for Financial Statements": Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated February 7, 2013, No. 73] – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>. Retrieved from: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>. [in Ukrainian]
4. Osnovni ekonomichni pokazniki virobnytstva produktsiyi silskogo gospodarstva v silskogospodarskikh pidpriemstvakh za 2016 rik: stat. zbirnik [Basic economic indicators of production of goods of agriculture are in agricultural enterprises for 2016: stat. collection] <http://www.ukrstat.gov.ua>. Retrieved from: <http://www.ukrstat.gov.ua>. [in Ukrainian]
5. Poddjeryoghin A. M. (2000) Finansy pidpriyemstv [Finances of enterprises] K.: KNEU. [in Ukrainian].
6. Savitskaya G. V. (2002) Analiz khozyaystvennoy deyatelnosti predpriyatiya [Analysis of economic activity of the enterprise] Mn.: New edition. [in Belarus].
7. Silske gospodarstvo Ukrayini: stat. zbirnik [Agriculture of Ukraine: stat. collection]. – <http://www.ukrstat.gov.ua>. Retrieved from: <http://www.ukrstat.gov.ua>. [in Ukrainian].
8. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16.01.2003r. № 435-IV, zi zminyami i dopovnenniamy [The Civil Code of Ukraine: Law of Ukraine of 16.01.2003. № 435-IV, with amendments and additions] – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. Retrieved from: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. [in Ukrainian].
9. Sheremet A.D. (2008) Metodika finansovogo analiza deyatelnosti kommercheskikh organizatsiy [Methodology of financial analysis of the activities of commercial organizations] M.: INFRA-M. [in Russian].

Yatsukh O.O.*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Tavria State Agrotechnological University*

EVALUATION OF THE MAIN FACTORS OF INFLUENCE ON PROFIT GENERATION OF AGRICULTURAL ENTERPRISES

The most important condition for the further development of agrarian production is to ensure its profitability increase. At the same time, the current conditions of operation of agricultural enterprises are characterized by instability and a significant degree of risk management. The formation of financial results of their activities is largely due to the specifics of agricultural production, which causes uneven cash flow from sales of products throughout the year, and as a consequence, the lack of own financial resources, low solvency and liquidity, a significant amount of debt obligations. It is these aspects that should be taken into account in the management system for the profit generation of agricultural enterprises, which will determine the prospects for the development of the agrarian sector as a whole. In the article, the dynamics of net profit of agricultural enterprises with the allocation of the share of enterprises that have received profit and loss are considered. The change in profitability indicators, which are used for a comprehensive assessment of the efficiency of agricultural enterprises and accumulate the influence of many internal and external factors that determine the results of management, is also researched.

The article deals with the peculiarities of profit generation of enterprises of the agrarian sector of the Ukrainian economy and highlights the main factors that determine its level. For a more detailed determination of the influence of factors, a regression analysis was used, the main tasks of which are to determine the kind of relationship between variables describing the economic process, the determination of numerical estimates of parameters that characterize the dependence and their statistical stability. On the basis of the correlation-regression analysis, an estimation of the influence of various factors on the net profit of agricultural enterprises was made.

The assessment of the profitability of agricultural enterprises and the determination of the factors leading to a change in its level are crucial for substantiating the prospects for further development of agricultural enterprises, especially as regards the search for the sources of their financing. The range of factors determining the level of profit of enterprises at the macro level is the basis for making informed decisions regarding the development of the agrarian sector by developing and implementing an effective science and technology, budget, tax, investment, and financial and credit policy.